

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

ז' באייר התשע"ז
3 במאי 2017

חוזר פנסייה 2017-3-2
סיווג: כללי

הוראות לניהול קרן חדשה כללית

בתוקף סמכותי לפי סעיף 39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, אני מורה כדלקמן:
בהמשך להליך אישורן והפעלתן של קרנות פנסייה כלליות ולנוכח הצורך בקביעת כללים אחידים לניהול קרנות פנסייה חדשות כלליות, מסוג מקיפה ומסוג יסוד, להלן יפורטו עקרונות לניהול קרן חדשה כללית:

הגדרות

- א. "גיל הצטרפות של מבוטח" - גילו של מבוטח במועד הצטרפותו לראשונה לקרן;
- ב. "הממונה" - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר;
- ג. "חברה מנהלת" - חברה שניתן לה רישיון מבטח בענף ביטוח פנסייה;
- ד. "חוזר הוראות דיווח כספי לקרן פנסייה חדשה" - חוזר פנסייה 2017-3-3 שעניינו הוראות דיווח כספי לקרנות פנסייה חדשות, כפי שיהיה מזמן לזמן;
- ה. "מבוטח" - מי שמשולמים או ששולמו בגינו דמי גמולים לקרן פנסייה ואינו מקבל פנסייה מהקרן, למעט פנסיית נכות;
- ו. "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
- ז. "מקבל פנסייה" - מי שמקבל מהקרן קצבת זקנה, קצבת שאירים או קצבת נכות;
- ח. "מקבל קצבה קיים" - מי שמקבל קצבת נכות או שאירים בגין אירוע מזכה שארע לפני מועד התחילה או שהחל לקבל קצבת זקנה לפני מועד התחילה או שאיר של אחד מהם, ובלבד שמקבל הקצבה כאמור אינו זכאי לקיים לפנסייה, וכל עוד הוא זכאי לאותה קצבה;
- ט. "פנסיונר" - מי שזכאי לקבל פנסייה בהתאם לתקנון הקרן במועד המאזן, ואינו זכאי לקיים לפנסייה ואינו מקבל קצבה קיים;
- י. "קרן", "קרן פנסייה" - קרן חדשה כללית כהגדרתה בתקנות מס הכנסה;
- יא. "ריבית שנתית להיוון" - ריבית שנתית אפקטיבית בשיעור של 4% או בשיעור אחר כפי שיקבע הממונה מזמן לזמן;
- יב. "תקנות מס הכנסה" - תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופת גמל), התשכ"ד-1964;
- יג. "תשואת הקרן למבוטח" - תשואה שתחושב בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה;

לכל מונח אחר בחוזר זה תהא המשמעות הנודעת לו בתקנון הקרן, אלא אם כן נקבע אחרת בחוזר זה. כל האמור בחוזר זה בלשון יחיד אף בלשון רבים משמעו, וכל האמור בלשון זכר אף בלשון נקבה משמעו, אלא אם מופיעה הוראה מפורשת אחרת.

1. מסלולי ביטוח

א. קרן הפנסיה תקבע בתקנונה מסלולי ביטוח למבוטח (להלן: **מסלולי הביטוח**), לפי כל הפרמטרים המפורטים להלן ובהתאם להנחות האקטואריות המפורטות בסעיף 3 ובנספח 1 לחוזר זה:

1. **גיל פרישה לפנסיית זקנה** - גיל פרישה לפנסיית זקנה לא יפחת מגיל 60.

2. **כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות** - הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות יכלול תשלום פנסיית נכות למבוטח פעיל עד הגיעו לגיל פרישה לפנסיית זקנה, בשיעור מהמשכורת הקובעת בהתאם לגיל ההצטרפות של המבוטח לקרן ולמסלול הביטוח אותו בחר. הכיסוי האמור יכלול זקיפת דמי גמולים ליתרה הצבורה של המבוטח (שחרור מפרמיה) בתקופה בה קיבל המבוטח פנסיית נכות מהקרן. דמי הגמולים האמורים יחושבו מתוך המשכורת הקובעת ובהתאם לשיעור הנכות.

3. **כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות** - הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יכלול תשלום פנסיית שאירים לשאירי מבוטח פעיל שנפטר (לרבות מבוטח שמקבל פנסיית נכות מהקרן), בשיעור מהמשכורת הקובעת בהתאם לגיל ההצטרפות של המבוטח ולמסלול הביטוח אותו בחר, ובכל מקרה הערך הנוכחי של סך תשלומי פנסיית השאירים לא יפחת מהיתרה הצבורה של המבוטח במועד פטירתו.

4. **לעניין בניית המסלולים**, העלות המצטברת המירבית של הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות ומוות (למבוטח שכיר ועצמאי) לא תעלה על 35% מסך מצטבר של תגמולי המעביד והעובד (לפני ניכוי דמי ניהול וסיכונים) בהנחה כי השיעור המצרפי של תגמולי המעביד והעובד, מידי חודש בחודשו, הינו שיעור דמי הגמולים לפיו מחושב השכר המבוטח של העמית.

ב. **מסלול ברירת מחדל** - קרן הפנסיה תקבע בתקנונה מסלול ברירת מחדל למבוטח שלא בחר מסלול ביטוח.

ג. **עדכון היקף הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות ומוות** - הקרן תקבע בתקנונה כללים לעדכון היקף הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות ומוות של מבוטח, והתאמתו לגיל השונה מגיל הצטרפות של המבוטח לקרן, במקרים כגון: שינוי במשכורת הקובעת, מעבר ממעמד של מבוטח לא פעיל למעמד של מבוטח פעיל, משיכת כספים מהיתרה הצבורה של המבוטח וכיו"ב. הכללים האמורים ייקבעו בכפוף להנחות המפורטות בסעיף 3 ובנספח 1 לחוזר זה.

ד. **מסלול פנסיית יסוד** - קרן הפנסיה תהיה רשאית לקבוע בתקנונה מסלול שאינו כולל כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות ולמקרה מוות של מבוטח פעיל.

2. יתרה צבורה של מבוטח

א. **רישום יתרה צבורה של מבוטח** - הקרן תרשום לזכותו של כל מבוטח יתרה צבורה לחישוב פנסיית זקנה (להלן: **יתרה צבורה של מבוטח**). לגבי רישום יתרה צבורה של מבוטח שכיר - תבצע הקרן רישום נפרד של כל אחד מאלה:

1. יתרה צבורה בגין תשלומי עובד (להלן: **יתרת תגמולי עובד**);

2. יתרה צבורה בגין תשלומי מעביד (להלן: **יתרת תגמולי מעביד**);

3. יתרה צבורה בגין מרכיב הפיצויים (להלן: **יתרת פיצויים**).

- ב. **עדכון יתרה צבורה של מבוטח בתשלום דמי גמולים** - לגבי כל תשלום של דמי גמולים לקרן תעודכן יתרה צבורה של המבוטח בגובה התשלום האמור בניכוי עלות הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות ומוות בהתאם למסלול הביטוח של המבוטח; לגבי מבוטח שכיר - העלות האמורה תנוכה מתגמולי עובד ומתגמולי מעביד.
- ג. **עדכון יתרה צבורה של מבוטח לפי תשואת הקרן למבוטח** - יתרה צבורה של המבוטח תעודכן לפי שיעור תשואת הקרן למבוטח.
- ד. **עדכון יתרה צבורה של מבוטח במועד הכנת המאזן האקטוארי של הקרן** - במועד הכנת המאזן האקטוארי של הקרן תעודכן היתרה הצבורה של כל מבוטח בהתאם לחוזר הוראות דיווח כספי לקרן פנסיה חדשה.
- ה. **עדכון יתרה צבורה של מבוטח במשיכת כספים** - משך מבוטח או מעבידו כספים כלשהם מתוך היתרה הצבורה של המבוטח בקרן, תופחת היתרה הצבורה של המבוטח בסך הכספים שנמשכו.
- ו. **עדכון יתרה צבורה של מבוטח שזכאי לקבל מהקרן פנסיית נכות** - ליתרה הצבורה של מבוטח הזכאי לקבל מהקרן פנסיית נכות יתווספו דמי גמולים שיחושבו מתוך המשכורת הקובעת ובהתאם לשיעור הנכות.

3. דמי ניהול

שיעור דמי הניהול שייגבו מפנסיית זקנה שתשולם לפנסיונר לא יעלה על שיעור דמי הניהול שהיה קבוע בתקנון קרן הפנסיה במועד הצטרפותו.

4. עלות הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות ומוות

א. **חישוב עלות הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות** - עלות הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות תחושב בהתאם לכיסוי הביטוחי במסלול הביטוח של המבוטח ולפי ההנחות האקטואריות שפורטו בחוזר פנסיה מס' 1-3-2013, כפי שיהיו מזמן לזמן, ובהנחת ריבית שנתית להיוון לאחר ניכוי השיעור הגבוה מבין שני אלה:

1. שיעור דמי הניהול המירבי למבוטחים המותר על פי תקנון הקרן;
2. 0.5%.

ב. **חישוב עלות הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות** - עלות הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות תחושב בהתאם לכיסוי הביטוחי במסלול הביטוח של המבוטח ולפי כל אלה:

1. היתרה הצבורה של המבוטח;
 2. הנחות אקטואריות שפורטו בחוזר פנסיה 1-3-2013, כפי שיהיו מזמן לזמן;
 3. הנחת ריבית שנתית להיוון לאחר ניכוי השיעור הגבוה מבין שני אלה:
- א. שיעור דמי הניהול המירבי למבוטחים המותר על פי תקנון הקרן;
- ב. 0.5%.
4. בהנחה שלמבוטח יש בת זוג ("100% נשוי").

5. הכיסוי הביטוחי למבוטח לא פעיל

- א. אלמנת מבוטח לא פעיל תהיה זכאית לקבל מהקרן פנסיה שתחושב מתוך היתרה הצבורה של המבוטח לאחר המרתה לפנסיה בהתאם לגילה במועד בו נפטר המבוטח, מינה ושנת לידתה.
- ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), מבוטח לא פעיל יהיה רשאי לשלם לקרן סכום חודשי לצורך כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות ומוות, בהתאם לכללים שייקבעו בתקנון הקרן ובהתאם לאמור במכתב אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, מיום 15 בספטמבר 1998, שעניינו תשלום דמי ביטוח מופחתים לשמירה

על זכויות פנסיית נכות ושאיירים. מבוטח כאמור יהיה רשאי לבקש מהקרן כי התשלום האמור יבוצע מתוך יתרת תגמולי עובד.

6. בקשה לפנסיית זקנה

- א. במועד יציאתו של מבוטח לפנסיית זקנה, הוא יבחר, בין היתר, את כל אלה:
1. הבטחת תקופת תשלום מזערית (לתקופה שבין 0 חודשים לבין 240 חודשים), ובלבד שגילו של המבוטח בסיום התקופה האמורה לא יעלה על 87 שנים;
 2. שיעור פנסיית שאיר פנסיונר לאלמנה, ובלבד שהשיעור לא יפחת מ-30% מהפנסיה האחרונה ששולמה לפנסיונר לפני מותו.
- ב. סך הפנסיות לכלל שאירי הפנסיונר לא יעלה על 100% מהפנסיה האחרונה ששולמה לפנסיונר לפני מותו.
- ג. קרן הפנסיה תאפשר לכל מבוטח המבקש לצאת לפנסיית זקנה, ואשר אין לו בת זוג, לקבל פנסיית זקנה תוך שהוא מוותר על פנסיית שאירים.

7. שאירי מבוטח שבחר במסלול פנסיית יסוד

אלמנת מבוטח או אלמן מבוטחת שבחרו במסלול פנסיית יסוד תקבל מהקרן פנסיה אשר תחושב מתוך היתרה הצבורה של המבוטח בהתאם לגילה במועד בו נפטר המבוטח, למינה ולשנת לידתה.

8. מקדמים להמרת יתרה צבורה לפנסיה

- א. הקרן תצטרף לתקנונה נספחים בהם יפורטו מקדמים מייצגים להמרת יתרה צבורה של מבוטח לפנסיית זקנה (להלן: **מקדמי ההמרה**) בהתאם לגילו של המבוטח במועד יציאתו לפנסיית זקנה, מינו, שנת לידתו, גילו של בן הזוג באותו המועד, תקופת הבטחת תשלום מזערית ושיעור פנסיית שאירי פנסיונר בו בחר המבוטח.
- ב. מקדמי ההמרה יחושבו לפי ההנחות האקטואריות שפורטו בחוזר פנסיה 1-3-2013 כפי שיהיו מזמן לזמן ובהנחות ריבית שנתית להיוון לאחר ניכוי דמי הניהול בשיעור הגבוה מבין שני אלה:
1. שיעור דמי הניהול המירבי המותר על פי תקנון הקרן;
 2. 0.5%.
- ג. מקדמי ההמרה יעודכנו בהתאם לשינויים בריבית שנתית להיוון או בהנחות האקטואריות שפורטו בחוזר פנסיה 1-3-2013, והכל בהתאם להנחיות הממונה.

9. עדכון פנסיה

- חברה מנהלת תעדכן את הפנסיות המשולמות לזכאים לקצבה בהתאם לכל אלה:
1. לפי שיעור עודף או גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים - בהתאם להוראות סעיף 4(א) ולסעיף ב' לנספח 2 לחוזר הוראות דיווח כספי לקרן פנסיה חדשה;
 2. לפי שיעור עודף או גרעון אקטוארי הנובע מתשואות ושינויים בשיעורי ריבית להיוון - בהתאם להוראות סעיף 4(ב) ולסעיף ד' לנספח 2 לחוזר הוראות דיווח כספי לקרן פנסיה חדשה;
 3. לפי שיעור שינוי המדד:
- א. לגבי פנסיונרים - מידי רבעון, בהתאם לשיעור השינוי במדד באותו הרבעון. לגבי עמית שהחל לקבל קצבה במהלך הרבעון, בהתאם לשיעור שינוי המדד ביחס לחודש בו החל לקבל קצבה. על אף האמור, עדכון הפנסיות בשל שינוי המדד ייעשה רק מחודש אפריל של השנה העוקבת למועד הדיווח.

ב. לגבי מקבלי קצבה קיימים - מידי חודש בחודשו, בהתאם לשיעור שינוי המדד באותו החודש.

10. ניהול נכסי הקרן

- א. הקרן תנהל רישום נפרד הן של נכסיה המשמשים לכיסוי התחייבויותיה למבוטחים והן של נכסיה המשמשים לכיסוי התחייבויותיה למקבלי פנסיה.
- ב. בנוסף לאמור לעיל, הקרן תנהל רישום נפרד של נכסיה המשמשים לכיסוי התחייבויותיה למבוטחים במסלול פנסיית יסוד ושל נכסיה המשמשים לכיסוי התחייבויותיה למבוטחים בכל שאר מסלולי הביטוח.
- ג. הקרן תעדכן, מידי חודש בחודשו, את הרישום הנפרד כאמור בסעיף קטן (א), בהתאם לאמור בחוזר הוראות דיווח כספי לקרן פנסיה חדשה ובהתאם לשינוי - ככל שהיה - במעמדם של המבוטחים והפנסיונרים באותו החודש.

11. עתודה לפנסיונרים

הקרן תעגן בתקנונה ניהול של עתודה לפנסיונרים בהתאם לחוזר הוראות לדיווח כספי לקרן פנסיה חדשה.

12. תחולה:

הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קרנות הפנסיה החדשות וקרנות הפנסיה החדשות.

13. תחילה:

תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 בינואר 2018.

14. ביטול חוזר:

חוזר 2005-3-14 "הוראות לניהול קרן חדשה כללית" - בטל מיום כניסתו לתוקף של חוזר זה.

דורית סלינגר
הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון

נספח 1: הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות ומוות

להלן מפורטים כללים לבניית מסלולי הביטוח בהתאם להוראות חוזר זה:

1. הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות יכלול תשלום פנסיית נכות למבוטח פעיל עד הגיעו לגיל פרישה, בשיעור מהמשכורת הקובעת בהתאם לגיל ההצטרפות של המבוטח ולמסלול הביטוח אותו בחר. הכיסוי האמור יכלול זקיפת דמי גמולים ליתרה הצבורה של המבוטח (שחרור מפרמיה) בתקופה בה קיבל המבוטח פנסיית נכות מהקרן. המשכורת הקובעת האמורה תתעדכן במשך תקופת הנכות לפי שיעור שינוי המדד בדומה לעדכון הפנסיה.
2. הכיסוי הביטוחי המירבי לסיכוני נכות ייקבע בהתאם למינו של המבוטח וגיל הצטרפותו לקרן, ובלבד שלא יעלה על 75% מהמשכורת הקובעת ובכפוף למגבלה האמורה בסעיף 1(א)(4) לחוזר זה.
3. הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יקבע במונחי משכורת קובעת בהתאם לגיל ההצטרפות של המבוטח, ולמסלול הביטוח אותו בחר ויכלול תשלום פנסיית שאירים לשאירי מבוטח פעיל שנפטר (לרבות לשאירי מבוטח שנכה ומקבל פנסיית נכות מהקרן), בשיעור מהיקף הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות.
4. היקף הכיסוי הביטוחי המירבי לסיכוני מוות במונחי משכורת קובעת יקבע בהתאם למינו של המבוטח, לגיל הצטרפותו ובהנחה שלמבוטח יש בת זוג (נשוי "100%"), ובלבד שלא יעלה על 100% מהמשכורת הקובעת ובכפוף למגבלה האמורה בסעיף 1(א)(4) לחוזר זה.